

ΘΕΜΑ : Φαρμακευτική βιομηχανία Μαρόκου

Με 32 βιομηχανικές μονάδες, 50 διανομείς και περισσότερα από 11.000 φαρμακεία, η φαρμακευτική βιομηχανία του Μαρόκου, η οποία παράγει 400 εκατομμύρια συσκευασίες (εκ των οποίων τα 332 εκατομμύρια προέρχονται από μαροκινά φαρμακευτικά εργαστήρια), κατέχει τη δεύτερη θέση στην αφρικανική ήπειρο. Χάρη σε σημαντικές επενδύσεις, εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και τεχνογνωσία στο επίπεδο των διεθνών προτύπων, η φαρμακευτική βιομηχανία κατάφερε να παρουσιάσει εκθετική εξέλιξη. Οι μέσες ετήσιες επενδύσεις του τομέα, ο οποίος απασχολεί περί τους 9.150 εργαζόμενους και δημιουργεί προστιθέμενη αξία της τάξης των 4,6 δισεκατομμυρίων ντίρχαμ (1 ευρώ περί τα 11 ντίρχαμ) ανέρχονται σε 700 εκατομμύρια ντίρχαμ. Σύμφωνα με στοιχεία του Μαροκινού Συνδέσμου Φαρμακοβιομηχανίας, ο κύκλος εργασιών ανέρχεται σε 15 δισεκατομμύρια ντίρχαμ εκ των οποίων τα 8,9 δισεκατομμύρια ντίρχαμ αφορούν τον ιδιωτικό τομέα, τα 2,5 δισεκατομμύρια ντίρχαμ, τις κρατικές προμήθειες και τις κλινικές και τέλος, τα 2,2 δισεκατομμύρια ντίρχαμ αφορούν τις πωλήσεις εκτός φαρμακείου. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο κλάδος καλύπτει περίπου το 70% της εγχώριας ζήτησης και εξάγει το 10% περίπου στη Δυτική Αφρική, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις χώρες του Κόλπου. Οι εξαγωγές αυτές ανήλθαν σε 1 δισεκατομμύριο ντίρχαμ, το 2017.

Όπως προειπώθηκε, η παραγωγή φαρμάκων στο Μαρόκο καλύπτει τα δύο τρίτα των εθνικών αναγκών, ενώ το υπόλοιπο ένα τρίτο καλύπτεται από εισαγωγές. Με σκοπό να αυξήσει το ποσοστό κάλυψης των εθνικών αναγκών, αλλά και τις εξαγωγές, ο Μαροκινός Σύνδεσμος Φαρμακοβιομηχανίας διεξάγει έρευνα προκειμένου να εντοπίσει τις κατάλληλες αγορές για τα μαροκινά φάρμακα. Παράλληλα, μέλημά του είναι η βελτίωση της εξαγωγίμης προσφοράς του τομέα, η υλοποίηση projects διαφορετικών νομικών μορφών που να απευθύνονται στις χώρες του Κόλπου (Σαουδική Αραβία και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα) και στην Αφρική και η εγκαθίδρυση στρατηγικών συνεργασιών, υπό τη μορφή κοινοπραξίας ή μεταφοράς τεχνογνωσίας. Στο πλαίσιο αυτό, στις αρχές του περασμένου μήνα, 8 μαροκινές φαρμακευτικές εταιρίες συμμετείχαν στην Έκθεση CPHI Worldwide, που διεξήχθη στη Βαρκελώνη, με σκοπό τη διερεύνηση νέων αγορών και τη διάδοση της ποιότητας των φαρμάκων 'Made in Morocco'.

Ας σημειωθεί ότι σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία έτους 2017, δεν υπήρξαν εμπορικές συναλλαγές στον τομέα των φαρμάκων μεταξύ Ελλάδας και Μαρόκου.